

Галагань Юрій
студент групи ПФ-31
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Панухник Олена
доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Halahan Yurii
Student of the group PF-31
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ LENDING TO SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Робота присвячена аналізу проблем кредитування малого та середнього бізнесу в Україні в сучасних економічних умовах.

За останні роки внаслідок військових, політичних, економічних причин погіршився стан економіки України, що дуже сильно вплинуло на малий і середній бізнес (далі МСБ). МСБ розглядають як один із головних напрямів розвитку економіки, адже йому притаманна гнучкість виробничої діяльності та самостійність у вирішенні власних проблем. Варто відзначити, що МСБ може оперативніше реагувати на зміни в суспільстві, краще розуміти уподобання населення та створювати нові робочі місця. Щороку власний капітал займає все більшу частку в основному капіталі бізнесу. Кредитних грошей потрібно на порядок більше, однак через жорсткі умови кредитування та високі ставки доступність кредитів обмежена.

Одним із пріоритетних завдань, що стоять перед державними органами, повинно стати створення сприятливих економічних і правових умов для розвитку МСБ [1,2].

На сьогоднішній день відсутній дієвий механізм ефективної співпраці МСБ та банків, в якому б враховувалися всі чинники (наприклад, кредитоспроможність бізнесу), які могли б зробити взаємовідносини цих інституцій комфортними та вигідними [1].

Малий та середній бізнес є рушійною силою економіки у всьому високорозвиненому світі. Діяльність такого виду бізнесу дає вагоме надходження коштів в державну казну, а також забезпечує зайнятість населення. Досить важливим є, те що МСБ – потужна рушійна сила в розвитку науково-технічного прогресу, яка формує конкуренцію, допомагає виготовляти якісний товар або надавати якісні послуги. У зв'язку з вище вказаними фактами, економіка високорозвинених країн базується на малому та середньому бізнесі. Наприклад, частка МСБ у ВВП багатьох країн перевищує 50 % (Італія – 70 %, Польща – 47 %, Білорусь – 23 %). Нажаль, в Україні даний показник коливається в межах 15-17 % ВВП [2].

Одним із основних джерел фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу є інвестиції в основний капітал. В останні роки власні кошти є основним джерелом фінансування в основний капітал, вони складають більш як половину капіталовкладень. Другим джерелом фінансування є кредит. Останнім часом частка кредитів в діяльності

бізнесу не перевищує 10%. На сьогоднішній день процентна ставка банку на кредит є дуже високою (від 13 % до 26 %). Зрозуміло, що для вітчизняного бізнесу цей відсоток дуже великий.

Якщо проаналізувати відсоткові ставки на кредит у розвинутих країнах, то можна зрозуміти, що різниця суттєва. В Японії – 0,1 %, США – 2,75 %, Канада – 2 %, Великобританія – 2 %. У більшості розвинених держав цей показник коливається від 0,1 % до 4 % річних, що значно сприяє розвитку МСБ, створює хороший імідж країні та робить максимальну ефективність ринкової економіки. Не дивно, що в розвинутих країнах є девіз «Think first small» («Спочатку думай про малих») [3].

Ще є декілька вагомих причин, через які банки не зацікавлені надавати кредити МСБ на хороших умовах. Першочергово – це високі ризики кредитування МСБ, нестабільна ситуація на фінансовому ринку й у країні в цілому. Відповідно, кредитори пред'являють занадто високі вимоги для надання кредиту малим підприємствам.

У першу чергу кредитор вивчає різноманітні умови діяльності, такі як: час роботи бізнесу, стабільність виручки і чистого прибутку. Причини, через які не надають кредит наступні:

- нестійкий стан бізнесу;
- рівень ліквідності застави;
- мета позички, яка не відповідає необхідним параметрам.

Україні потрібно брати приклад з інших держав, перейняти їх досвід зниження відсоткових ставок за кредитами, що дало б змогу МСБ розвиватися. Підприємства будуть зацікавлені в одержанні дешевого кредиту та показуватимуть реальну фінансову звітність, яка суттєво впливає на позитивне рішення банку при наданні кредиту. Варто зазначити, що політика кредитування малого бізнесу в Україні повинна бути складовою стратегії розвитку цього сектору та включати в себе державну підтримку МСБ на всіх стадіях життєвого циклу, сприяти обізнаності підприємців з можливостями фінансування з різноманітних джерел, а також отримання консультаційної допомоги тощо. Також було б доречним надати додаткові гарантії кредитору і, звісно, намагатися стабілізувати ситуацію в країні, щоб ризики будь-якої справи були мінімальними [3].

Отже, можна зробити висновок: проблема полягає в тому, що вітчизняний малий і середній бізнес та банки не можуть знайти спільного вирішення питання щодо кредитування. Головними перешкодами в цій ситуації є відсутність плану дій у представників даної сфери діяльності, а саме, як вирішити цю складну задачу, нівелювати несприятливий стан в країні і великі ризики в сфері кредитування. В ідеалі бізнес повинен отримувати кредит на хороших для нього умовах, а банк заробляти свої гроші разом з належними відсотками.

На мою думку, аналізуючи вище дану інформацію, можна запропонувати наступні дії:

1. Найголовніше – це стабілізація фінансово-економічного стану в Україні
2. Запровадження політики зменшення відсотків на кредити
3. Гарантії держави для банку від ризиків
4. Підтримка та пільги новоствореному бізнесу
5. Стягнення податків лише від часу стабільної та прибуткової діяльності
6. Створення сприятливих умов задля розвитку бізнесу в нашій країні та вигідного для усіх сторін кредитування.

Перелік використаних джерел:

1. Особливості сучасного кредитування в Україні. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/5012-10068-1-10-20180209.pdf>
2. Турчак В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. 2013. № 1. 39 с.
3. Журнал «Фокус»: «Підтримати малий бізнес. Як Україна відстала від світу». 2015